

“elemental holding” grupės kovos su korupcija politika

TURINYS

ĮŽANGA.....	3
SAVOKOS	3
BENDROSIOS NUOSTATOS	4
PAGRINDINIAI PRINCIPAI.....	6
DRAUDŽIAMA KORUPCINIO POBŪDŽIO PRAKTIKA.....	7
KORUPCIJOS RIZIKOS SRITYS BEI SITUACIJOS IR TAIKOMA PROCEDŪRA.....	10
KONTROLĖ IR PRANEŠIMŲ APIE PAŽEIDIMUS TEIKIMO PROCEDŪRA.....	19
ĮSTATYMAI IR SANKCIJOS.....	19

ĮŽANGA

„Elemental Holding“ grupėje, kartu su bendromis taisyklėmis, kurios taikomos pagal etikos kodeksą, ši **korupcijos prevencijos politika** nustato ir įgyvendina standartus bei taisykles, susijusias su veikla, kurioje gali pasireikšti korupcinio pobūdžio praktika, aprašoma, kaip turėtų būti aiškinamos tam tikros verslo situacijos, dovanų priėmimo procesas ir deramo elgesio principų gairės. Organizacija taiko šią korupcijos prevencijos politiką visoms Bendrovėms, su tokiomis išimtimis, kokios yra numatytos tam tikrose teismų jurisdikcijose, konkrečiai, vietiniuose taikomuose įstatymuose gali būti numatytos griežtesnės taisyklės nei aprašomos šioje korupcijos prevencijos politikoje.

Ši **korupcijos prevencijos politika** kartu su priedais (toliau „**Politika**“) yra mūsų Organizacijoje privalomų principų rinkinys, susijęs su korupcijos rizikos valdymu įvairiose veiklos srityse, taikomas tiek vidiniams, tiek išoriniams santykiams. Ji yra suteikiama darbuotojams, sandorio šalims ir visiems subjektams „Elemental Holding“ grupės verslo ir socialinėje aplinkoje. Mūsų Organizacija skatina ir palaiko iniciatyvas, kurios padeda suprasti ir taikyti elgesio kodekso principus darbe kiekvieną dieną. Korupcijos prevencijos politika turėtų būti skaitoma ir taikoma kartu su elgesio kodeksu, taip pat kitomis Organizacijos priimtomis procedūromis, o bet kokios abejonės dėl jos taikymo turėtų būti perduotos Atitikties departamentui. Remiantis visuotinai pripažintais principais, kurie yra taikomi „Elemental Holding“ grupėje, visos taisyklės, įtraukiant šią Politiką, turi būti peržiūrimos bent kas du metus, taip pat priėmus reikšmingus korupcijos prevencijos įstatymų pakeitimus arba atsiradus poreikiui peržiūrėti dėl kitos „Elemental Holding“ grupės vidaus politikos/procedūros pakeitimo ar priėmimo, taip pat dėl kitų svarbių priežasčių.

Prie šios Politikos pridedami dokumentų šablonai:

- a) **Priedas Nr. 1 – Gautų dovanų registro šablonas**
- b) **Priedas Nr. 2 – Suteiktų dovanų registro šablonas**
- c) **Priedas Nr. 3 – Centrinis aukų ir paramos registras**

SĄVOKOS

§ 1

Kaip Politikoje nurodoma:

1. **Audito departamentas** – suprantamas kaip Patronuojančios įmonės Audito departamentas;
2. **Kovos su papirkimu įstatymas** – aiškinamas kaip Jungtinėje Karalystėje galiojantis korupcijos prevencijos įstatymas;
3. **Bendrovė** – suprantama kaip komercinė įmonė, priklausanti „Elemental Holding“ grupei;
4. **Komunikacijos departamentas** – suprantamas kaip Patronuojančios įmonės Komunikacijos departamentas;
5. **Atitikties departamentas** – suprantamas kaip atitinkamos Bendrovės Atitikties skyrius, o jei tokio skyriaus nėra, Patronuojančios įmonės Atitikties departamentas;
6. **Darbuotojas** – aiškinamas kaip fizinis asmuo, dirbantis Bendrovėje pagal darbo sutartį.
7. **FCPA** – aiškinamas kaip Korumpuotos veiklos užsienyje įstatymas, t. y. Jungtinėse Amerikos Valstijose taikomas įstatymas, kuriame numatomos taisyklės ir procedūros, skirtos korupcijos aptikimui ir pašalinimui įmonėje;
8. **Teisės departamentas** – suprantamas kaip atitinkamos Bendrovės vidaus Teisės skyrius, o jei tokio skyriaus nėra, patronuojančios įmonės Teisės departamentas;
9. **Valdyba** – suprantamas kaip Bendrovės valdyba;
10. **Ofšorinės šalys** – suprantamos kaip šalys ir teritorijos laikomi mokesčių rojais, kur mokesčių taisyklėms būdingi žemi mokesčiai ar net neapmokestinami užsieniečiams ir užsienio kapitalui.
11. **Valstybės tarnautojas** – suprantamas kaip asmuo, einantis pareigas, susijusias su įstatymu leidimu, vadovavimu, administravimu ar teismo procesais, bet kuriame lygmenyje, už darbo užmokestį ar neatlygintinai, taip pat kitas asmuo, einantis viešas pareigas agentūroje, viešojoje tarptautinėje organizacijoje, arba ekonominis subjektas, į kurį vyriausybinių institucijų yra suinteresuota ir/ar kuriam tokia vyriausybinių institucijų gali turėti tiesioginę ar netiesioginę įtaką, taip pat politinė partija ar jos narys, kandidatas į visuomenines pareigas ir valstybės tarnautojų šeimos nariai;

12. **Neteisėta nauda** – aiškinama kaip apčiuopiamo ar neapčiuopiamo pobūdžio nauda, pavyzdžiui, lengvatų suteikimas, komercinės sutarties sudarymas, konfidencialios informacijos atskleidimas, baudos, skirtos dėl pateikto skundo, atšaukimas, aukos, dovanos, premijos, pakvietimai.

BENDROSIOS NUOSTATOS

§ 2

1. Šios Politikos tikslas yra aptikti ir užkirsti kelią korupcijos atvejams, įtraukiant įvairių neteisėtų korupcinio pobūdžio praktikos rūšių aprašymą ir paaiškinimą, taip pat veiksmus tam tikrose verslo situacijose.
2. „Elemental Holding“ grupė, kaip brandi Organizacija, skatina sąžiningą elgesį visose veiklos formose. Toks elgesys yra socialinės atsakomybės išraiška, skatinanti Bendrovių konkurencingumą rinkoje, užtikrinanti ilgalaikį ir tvarų darbuotojų ir sandorio šalių tobulėjimą, prisidedanti prie geros Organizacijos reputacijos visuomenėje.
3. Politika turi būti prieinama per vidinius komunikacijos kanalus, egzistuojančius atitinkamoje Bendrovėje. Kiekvienas darbuotojas ir Valdybos narys privalo perskaityti, suprasti ir taikyti ją kasdienėse pareigose. Nuostatų laikymasis yra būtina sąlyga darbuotojams. Visi yra lygūs – Politika taikoma kiekvienam vienodai, nepriklausomai nuo einamų pareigų.
4. Visos Bendrovės turėtų užtikrinti tinkamą bendravimą ir skatinti Politiką savo vidaus struktūrose, ypač per mokymus, užtikrinant tinkamą Politikos principų supratimą ir pritaikymą darbe.

5. Darbuotojai ar Valdybos nariai gali sulaukti drausminių sankcijų, tokių kaip sutarties nutraukimas pagal Bendrovės vidaus taisykles, už Politikos nuostatų pažeidimą. Be to, darbuotojas ar Valdybos narys gali susidurti ir su kitomis pasekmėmis, susijusiomis su žalos atlyginimu po teismo proceso, baudomis ar kitomis nuobaudomis, kurios numatytos atitinkamose baudžiamosios teisės nuostatose, taikomose tam tikrais atvejais.
6. Politika taip pat skirta trečiosioms šalims, t. y. fiziniams ir juridiniams asmenims, bendradarbiaujantiems civilinės teisės sutarčių pagrindu, ypač įgaliojimo sutarčių, sutarčių dėl konkrečių darbų, paslaugų ar kitų panašaus pobūdžio susitarimų, bei klientams, partneriams, subrangovams, kitiems verslo partneriams, bendradarbiaujantiems su Organizacijai priklausančiomis Bendrovėmis. Šios Politikos principų priėmimas ir laikymasis yra svarbus siekiant palaikyti nuolatinį bendradarbiavimą, juos pažeidus verslo santykiai gali būti automatiškai nutraukiami ir Bendrovėms gali būti draudžiama užmegzti santykius su tokiu partneriu.
7. Korupcijos prevencijos politika, nepaisant aptariamų daugybės sričių ir verslo situacijų, kuriose gali būti vykdoma korupcinio pobūdžio praktika, neapima visų verslo situacijų, kurios gali atsirasti kasdienėje veikloje. Todėl, tai yra kelrodis visiems adresatams, kaip elgtis ir į ką atkreipti dėmesį. Kilus abejonėms reikėtų remtis analogiškomis situacijomis arba kreiptis į Atitikties departamentą.
8. Ši Politika pakeičia visus ankstesnius dokumentus/procedūras, susijusius su korupcijos prevencijos problemomis, ir yra taikoma visose Organizacijos Bendrovėse kaip įpareigojantis dokumentas, atsižvelgiant į įstatymų pakeitimus jurisdikcijoje, kurioje Bendrovė turi registruotą buveinę.
9. Atitikties departamentas yra atsakingas už šios Politikos įgyvendinimą, atnaujinimą ir mokymus, susijusius su joje pateiktomis taisyklėmis.
10. Politikoje vartojami terminai yra aiškinami pagal pateiktus apibrėžimus, nepriklausomai nuo to, ar jie rašomi didžiąja, ar mažąja raide. Šiame dokumente vartojami ir neapibrėžti apibrėžimai, kuriuose nėra nuorodos į kitą procedūrą, politiką ar reglamentus, turi tokią reikšmę, kuri jiems suteikta „Elemental Holding“ grupės Etikos kodekse.

PAGRINDINIAI PRINCIPAI

§ 3

1. Mūsų Organizacija laikosi **nulinės tolerancijos korupcijai principo**.

2. Politikoje aprašyti pagrindiniai principai, padedantys nustatyti korupcinio pobūdžio veiklą, kuri turėtų būti svarstoma tam tikros situacijos, dovanos ar įvykio įvertinimo kontekste.
3. Mūsų Organizacija parengė pagrindiniais principais paremtą sistemą, kurios turėtų laikytis kiekvienas darbuotojas ar subjektas, bendradarbiaujantis su mūsų Bendrovėmis. Toliau, mes įvertiname visus verslo santykius remdamiesi šiais žingsniais:

ŽINGSNIS	KLAUSIMAS	ATSAKYMAS TAIP	ATSAKYMAS NE
1	<i>Ar veikla atitinka įstatymus ir Organizacijoje galiojančias vidaus procedūras/politikas?</i>		
2	<i>Ar veikla susijusi su įmonės verslo tikslais, ar tai yra pagrįsta, skaidri veikla, vykdoma atsižvelgiant į įmonės interesus?</i>		
3	<i>Ar aš arba man artimas asmuo gausime neteisėtos naudos iš tokių veiksmų?</i>		
4	<i>Ar įvykio arba dovanos vertė yra tinkama ir pagrįsta vertė?</i>		
5	<i>Ar mano atliekami veiksmai atitinka situaciją, aplinkybes, ar atitinka asmens, į kurį jie yra nukreipti, pareigas?</i>		
6	<i>Ar esu įsitikinęs, kad jokia trečioji šalis nesupras įvykio kaip kyšio ar kitokio netinkamo elgesio?</i>		
7	<i>Ar esu įsitikinęs, kad gavėjas negaus dovanų per dažnai, net jei jos yra pagrįstos, ir jos netaps nuolatiniu įsipareigojimu?</i>		
8	<i>Ar įvykis gali būti tinkamai užregistruotas knygoje bei registruose ir niekas neiškels su jais susijusių klausimų?</i>		

4. Jei visi klausimai aukščiau buvo atsakyti tinkamai, tai reiškia, kad veiklą galima vykdyti ir pasiūlytą dovaną/kvietimą galima priimti kaip nekorupcinio pobūdžio. Tačiau pateiktos aplinkybės nesudaro viso sąrašo, gali kilti kitų klausimų ir veiklų, kurios laikomos korupcinio pobūdžio praktika. Kilus abejonėms reikėtų kreiptis į Atitikties departamentą.

DRAUDŽIAMA KORUPCINIO POBŪDŽIO PRAKTIKA

§ 4

1. Korupcinio pobūdžio praktika yra koks nors tiesioginis ar netiesioginis kyšio arba kitokios neteisėtos naudos, susijusių pažadų prašymas, siūlymas, davimas ar priėmimas, kuris iškreipia tinkamą kokios nors pareigos vykdymą arba daro įtaką tam tikram asmens, gaunančio kyšį, neteisėtą naudą ar pažadą, elgesiui.
2. Net neteisėtos naudos pažadas, kuris gali būti ir neišpildytas, yra laikomas korupcijos pavyzdžiu. Be to, korupcijos egzistavimo kontekste, neteisėtos naudos siūlymo laikas yra nereikšmingas, t. y. tai gali nutikti prieš ar po korupcinio pobūdžio veiksmo, taip pat nepriklauso nuo to, ar neteisėta nauda yra suteikiama tiesiogiai ar netiesiogiai per išorinį tarpininką.
3. Korupcinio pobūdžio praktikos yra draudžiamos tiek viešuose, tiek privačiuose sektoriuose.
4. Tipiškos korupcinio pobūdžio praktikos apima:

a) Mokama apsauga

Tiesioginis ar netiesioginis neteisėtos naudos siūlymas ar suteikimas kokiam nors asmeniui, kad tas asmuo piktnaudžiautų savo faktine ar galima įtaka arba savo pažintimis institucijoje dėl tam tikro klausimo.

Pavyzdys: įmonė dalyvauja konkurse. Procedūros metu trečioji šalis, remdamasi savo pažintimis konkurso komisijoje, siūlo pagalbą laimėti konkursą už neteisėtos naudos suteikimą.

b) Turto prievartavimas

Neteisėtos naudos gavimas panaudojant smurtą (ar grasinant smurtu), tiesioginę ar netiesioginę prievartą. Grasinimas darbuotojo gyvybei, sveikatai ar saugumui yra išskirtinė situacija.

Tačiau privaloma pranešti apie tokį įvykį pagal vidaus pranešimų apie pažeidimus teikimo procedūrą, net jei jis pateisinamas.

Pavyzdžiui: valstybės tarnautojas siekia gauti didelę sumą pinigų už palankų administracinį sprendimą

c) Palengvinantys mokėjimai

Net nedidelės pinigų sumos mokėjimas valstybės tarnautojui siekiant paspartinti administracinių veiksmų, kurie priskiriami to valstybės tarnautojo pareigoms, atlikimą.

Pavyzdys: siekdama greičiau gauti pasą valdybos nariui dėl svarbios verslo kelionės, įmonė pasiūlo papildomą 40 EUR sumą valstybės tarnautojui, kad šis greičiau patvirtintų pateiktus dokumentus.

d) Korupcija (kyšis)

Pinigų, dovanų, paskolų, atlygio, premijų ar kitos neteisėtos naudos siūlymas, davimas kitiems arba jų priėmimas dėl tam tikrų veiksmų atlikimo ar jų neatlikimo pažeidžiant įstatymus ar sąžiningo elgesio principus. Tipai: pasyvus kyšininkavimas – neteisėtos naudos priėmimas, aktyvus kyšininkavimas – neteisėtos naudos suteikimas.

Pavyzdys: verslininkas pasiūlo mokesčių inspekcijos darbuotojui didelę sumą pinigų, kad šis nepaisytų neigiamų faktų, nustatytų patikrinimo metu.

e) Prekyba poveikiu

Neteisėta praktika, kuri apima naudos suteikimą ar žadėjimą suteikti naudą tarpininkui už tarpininkavimą dėl valstybės, vietinės institucijos ar kokio nors subjekto viešųjų lėšų panaudojimo. Tai panašu į kyšininkavimą, tačiau pažeidėjo veiksmų tikslas yra sumokėti tarpininkui, o ne asmeniui, kuris priima sprendimą.

Pavyzdys: verslininkas, kuris gavo pinginę baudą, įteikia prabangaus alkoholinio gėrimo butelį draugui, kuris, savo ruožtu, turėtų įkalbėti savo kolegą panaikinti ar reikšmingai sumažinti paskirtą baudą.

f) Įrašų klastojimas

Sąmoningas įrašų klastojimas Bendrovės apskaitoje siekiant paslėpti kokią nors korupcijos formą.

Pavyzdys: ilgalaikio kolegos iš įmonės prašymu vyriausiasis buhalteris nusiunčia brangaus alkoholinio gėrimo butelį klientui, su kuriuo vyriausiojo buhalterio kolega nori pasirašyti didelę komercinę sutartį, neatitinkančią apskaitos standartų.

g) Nepotizmas ir naudojimasis pažintimis

Nepotizmas yra naudojimasis padėtimi siekiant padėti giminei. Naudojimasis pažintimis yra paslaugų teikimas žmonėms dėl socialinių ryšių. Abiem atvejais, statytiniai dažniausiai neturi reikalingų sugebėjimų ar kvalifikacijų.

Pavyzdys: šeimos nario ar draugo paaukštinimas pareigose ar darbo užmokesčio padidinimas nepriklausomai nuo darbo rezultatų, taip nepaisant kitų darbuotojų, kurie vykdo savo pareigas tinkamai.

h) Pajamų ir korupcinės veiklos legalizavimas

Įvairios fizinės, teisinės ir finansinės veiklos atlikimas siekiant sukurti kuo didesnę atskirtį nuo neteisėtai gautų pajamų ir jų šaltinio, kad pajamos atrodytų teisėtos. Tai gali būti veiksmai, pažeidžiantys taikomus teisės aktus ar neatitinkantys tam tikroje įmonėje galiojančių vidaus standartų, taip pat netgi visiškai teisėti veiksmai, kurių tikslas įteisinti lėšas, gautas iš neteisėtos veikos.

Pavyzdys: pinigų plovimo praktika.

KORUPCIJOS RIZIKOS SRITYS IR SITUACIJOS BEI TAIKOMA PROCEDŪRA

§ 5

1. **Dovanos.**

- a) Mes nerekomenduojame dovanoti dovanų.
- b) Griežtai draudžiama reikalauti dovanų iš trečiųjų šalių.
- c) Mes leidžiame dovanoti ir priimti kalėdines dovanas, nes tai yra mūsų kultūros ir papročių dalis, tačiau jų vertė turėtų būti simbolinė, t. y. neviršyti 100 EUR sumos (ar tokios vertės). Gauta ar priimta dovana, kurios vertė didesnė nei 100 EUR, turi būti užregistruota **gautų dovanų registre – priede Nr. 1 prie Politikos** arba **suteiktų dovanų registre – priede Nr. 2 prie Politikos**. Šie įrašai yra tikrinami vidaus kontrolės metu. Jei mokesčių prievolės yra susijusios su dovanos įteikimu ar priėmimu, Bendrovė turėtų priimti atitinkamas gaires ar reglamentus, kad užtikrintų, jog laikomasi galiojančių įstatymų.
- d) Dovanos negali būti pinigų (ar lygiaverte) forma ir gali būti dovanojamos tiesiogiai verslo partneriui, bet ne jo ar jos šeimai.
- e) Kiekviena Bendrovė privalo paskirti asmenį, kuris būtų atsakingas už dovanų registro ir suteiktų dovanų registro vedimą. Bendrovės privalo informuoti Atitikties departamentą apie tokius registrus tvarkančią asmenį.
- f) Kiekvienas darbuotojas, gaunantis dovanas iš verslo partnerių, kurių vertė 100 EUR ir daugiau, privalo pranešti apie jas savo tiesioginiam vadovui. Tokia informacija turėtų apimti dovanojančio asmens vardą, dovanos tipą, tikslią ar numanomą dovanos vertę, taip pat gavimo datą. Jei dovana viršija 100 EUR (ar tokią vertę) arba tie patys asmenys apsikeitė keliomis dovanomis, kurių bendra vertė viršija 100 EUR, per trumpą laiką tarpą (per vieną ketvirtį ar trumpesnę laikotarpį), tiesioginis vadovas turi įtraukti tokias dovanas į gautų dovanų registrą.

2. **Reikalų su valstybinėmis institucijomis tvarkymas.**

- a) Draudžiama siūlyti, mokėti ar žadėti sumokėti pinigus, dovanoti vertingus daiktus valstybės tarnautojams siekiant, be kita ko, paveikti jų sprendimus, gauti neteisėtą naudą ar skatinti juos pasinaudoti savo įtaka.

- b) Visi turėtų žinoti administracines procedūras ir tinkamai planuoti jų trukmę, taip pat žinoti apie įstatymų numatytas išlaidas (įtraukiant rinkliavas, prievoles ir mokesčius).
- c) Pastebėjęs siūlomo kyšio ženklus, asmuo turėtų kategoriškai ir aiškiai atsisakyti, taip pat kiti susitikimai su kyšį pasiūliusiu žmogumi turėtų vykti dalyvaujant papildomam asmeniui (pvz.: kitam Darbuotojui).
- d) Atminkite, kad administracinės bylos gali būti nagrinėjamos kelių instancijų ir bet kokios abejonės ar klausimai gali būti nukreipti į priežiūros instituciją.

3. Pramoginiai renginiai, konferencijos.

- a) Darbuotojai, pasitarę su savo tiesioginiais vadovais, dalyvauja tokiuose renginiuose kaip pramonės konferencijos ir verslo susitikimai, įtraukiant verslo keliones į užsienį, o tokių renginių išlaidas padengia Bendrovė.
- b) Pakvietimai į renginius, kurie buvo nurodyti a punkte, iš žmonių, kurie nepriklauso Organizacijai, gali būti palankūs siekiant užmegzti santykius su verslo partneriais ir yra leistini, jei yra priimtini tam tikroje kultūroje.
- c) Jei pakvietimai į renginius, kurie buvo nurodyti a punkte, nėra standartinė procedūra tam tikroje kultūroje, ypač, jei jų vertė yra didelė, būtina gauti tiesioginio vadovo leidimą prieš priimant pakvietimą į tokį renginį, taip pat tokį pakvietimą privaloma įtraukti į gautų dovanų registrą.
- d) Jei Bendrovė organizuoja didelės vertės pramoginį renginį, jis privalo būti įtrauktas į suteiktų dovanų registrą, taip pat rekomenduojama, kad Bendrovės darbuotojas, pakvietęs kitus asmenis į tokį renginį, pats ar pati dalyvautų renginyje.
- e) Kiekvieno pakvietimo atveju privaloma atsižvelgti į vidaus taisykles, galiojančias partnerio įmonėje.

4. Maitinimas.

- a) Pakvietimai į pietus ar verslo vakarienę yra priimtina partnerystės užmezgimo su partneriais forma. Svarbu, kad tokio pakvietimo tikslas būtų aptarti tik darbo reikalus, o nebūtų privatus susitikimas.

- b) Vertė negali viršyti standartinių išlaidų, t. y. draudžiama užsisakyti brangius alkoholinius gėrimus ar neįprastus dalykus. Nukrypimai privalo būti pagrįsti ir iš anksto patvirtinti tiesioginio vadovo.
- c) Negalima kviesti konkuruojančios įmonės atstovų ir klausti jų apie galimas plėtros kryptis, investicijas, priešpriešinius pasiūlymus ir t.t.

5. Kelionės ir apgyvendinimas.

- a) Verslo kelionės yra leidžiamos, taip pat galima kviesti mūsų partnerių atstovus, pvz.: norint parodyti Bendrovės investicijas į tam tikroje vietoje. Tačiau tokios kelionės ir jų trukmė turėtų būti paremtos verslo sąlygomis.
- b) Dėl verslo kelionės pobūdžio, jose negali dalyvauti partnerių šeimos nariai.
- c) Išlaidos turėtų būti pagrįstos, priklausomai nuo kelionės tikslo, ir negali apimti papildomų pramogų (pvz.: pasirenkamų ekskursijų, dovanų ir t.t.).

6. Aukos ir finansavimas politiniais tikslais.

- a) Mūsų Organizacija, būdama socialiai atsakinga, palaiko ir skatina veiklą, kuri yra naudinga vietinėms bendruomenėms, taip pat svarbias, visuomenei naudingas iniciatyvas. Mes suprantame tikslų ir žmonių rėmimo svarbą per aukas ir teigiamą Organizacijos poveikį visuomenei.
- b) Aukos privalo atitikti teisinius bei mokesčių reikalavimus.
- c) Prieš aukojant, reikėtų kruopščiai patikrinti auką gaunantį subjektą ir jo tikslą (rekomenduojama atlikti bendrą gavėjo deramą patikrinimą įskaitant pvz.: komercinių įmonių ar verslo registrų, PVM mokėtojo registro, tikrųjų savininkų registro, sankcijų sąrašų, interneto šaltinių patikrinimą, fizinių asmenų atveju – tapatybę patvirtinančius dokumentus, jei sutartis pasirašoma tiesioginio susitikimo metu). Aukos gali būti skiriamos tik juridiniams asmenims, veikiantiems pagal įstatymus, nekeliantiems etikos ir moralės abejonių, atitinkantiems „Elemental Holding“ grupėje galiojančių socialinės atsakomybės politiką. Visos aukos suteikiamos remiantis rašytiniu susitarimu, nebent įstatymai reikalauja tam tikros formos.
- d) Jei mūsų artimi santykiai su gavėju gali sukelti interesų konfliktą, tokios aplinkybės turėtų būti atskleistos ir paaiškintos.

- e) Mes neatliekame grynujų pinigų ar pervedimų į gavėjų asmenines sąskaitas kai dovanojame įmonei ar organizacijai, o mūsų suteikiamos pinigų sumos privalo būti patikimai ir teisingai fiksuojamos atitinkamos Bendrovės apskaitoje.
- f) Bet kokiai Bendrovės aukai reikalingas Bendrovės Valdybos sprendimas. Su donoryste susijusius dokumentus gali patikrinti Audito departamentas.
- g) Auka negali būti sutarties sudarymo ar atnaujinimo sąlyga, taip pat negali suteikti Bendrovei verslo naudos.
- h) Mūsų Organizacija draudžia finansuoti politines kampanijas. Bet koks darbuotojų ir partnerių įsitraukimas ar politinių tikslų subsidijavimas gali vykti tik asmeniškai, neįtraukiant mūsų Bendrovių.
- i) Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas siūlant auką subjektui, kuris yra įsikūręs šalyse, kuriose egzistuoja didelės korupcijos rizika.
- j) Grupės Bendrovių skiriamos aukos turi būti įtrauktos į centrinį aukų ir paramos registrą, kurį veda Patronuojančios įmonės Komunikacijos departamentas. Registro šablonas yra pridėtas kaip **priedas Nr. 3 prie Politikos**.

7. **Sutarčių sudarymas su trečiosiomis šalimis.**

- a) Mes suprantame, kad visa verslo veikla yra pagrįsta ryšių užmezgimu su klientais, partneriais, tiekėjais ir kitais verslo partneriais. Toks bendradarbiavimas yra būtina Bendrovės vystymosi sąlyga. Be to, labai svarbu, kad santykiai su subjektais būtų paremti sąžiningo

¹ Informacija svetainėje: transparency.org/en/cpi/2021 – tyrimas, kurį atliko Transparency International, t. y. tarptautinė organizacija, kuri siekia skaidrumo ir sąžiningumo viešajame ir ekonominiame gyvenime.

- b) Įmonės, su kuriomis mes bendradarbiaujame, turi būti patikimos ir turėti dokumentais pagrįstą veiklos atitinkamoje pramonėje istoriją, jų siūlomos paslaugos turi būti teisėtos, taip pat valstybės tarnautojai negali rekomenduoti tokio subjekto.
- c) Bendradarbiavimo sutartis turėtų būti sudaroma raštu, nebent įstatymai reikalauja specialios formos ir joje turi būti atitinkamos sutarties sąlygos, ir, jei įmanoma, turi būti sudaryta galimybė Bendrovei atlikti patikrinimą/auditą visoje partnerio tiekimo grandinėje. Be to, susitarime turėtų būti numatytas neatidėliotinas jo nutraukimas ir (arba) galimybė taikyti sutartinę nuobaudą, jei rangovas imasi korupcinių veiksmų, kurie buvo nustatyti, inter alia, patikrinimo / audito metu.
- d) „Elemental Holding“ grupėje, jei įmanoma, vengiame mokėjimų grynaisiais pinigais. Grynųjų mokėjimų limitai kiekvienu konkrečiu atveju nustatomi pagal jurisdikciją, kuriose veikia Grupės Bendrovės, įstatymus. Mokėjimai pagal sutartį turi būti atliekami į partnerio patvirtintą sąskaitą. Sandorio vertė turi pagrįstai atspindėti gautų paslaugų/prekių vertę ir atitikti sutartyje nurodytas sąlygas.
- e) Mes stengiamės vengti užmegzti santykius su subjektais, kurių vidaus struktūra yra neaiški, kurie neatskleidžia savo tikrųjų savininkų tapatybės, žada neįtikėtinai greitus rezultatus, turi blogų atsiliėpimų iš išorinių įmonių arba buvo apkaltinti korupcinio pobūdžio praktika.
- f) Paprastai bendradarbiaujame su verslo subjektais. Prekių iš fizinių asmenų neperkame, išskyrus spalvotųjų metalų laužą surinkimo punktuose. Tačiau tokiu atveju pirkimas yra tinkamai fiksuojamas pagal galiojančius teisės aktus, patvirtinama bei patikrinama fizinių asmenų tapatybė. Fiziniams asmenims prekių neparduodame, išskyrus prekybą pakartotiniam naudojimui skirtą elektros ar elektroninę įrangą.
- g) Draudžiama bendradarbiauti su įmonėmis, kurios neturi registruotos buveinės, personalo ar kvalifikacijos atlikti reikiamas paslaugas. Be to, Grupės Bendrovės stebi bendradarbiavimo su partneriais iš ofšorinių šalių užmezgimą, kad būtų įvykdyti atitinkami mokesčiai įsipareigojimai.

- h) Verslo partnerių negalima rinktis dėl jų komercinių ar šeimyninių ryšių, taip pat dėl pažįstamų valstybės tarnautojų.
- i) Bet koks apskaitos dokumentas, išleistas dėl bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis, privalo būti tinkamai parengtas; neaiškūs išsireiškimai ar aprašymai apskaitos dokumentuose turėtų būti paaiškinti ir pataisyti pagal faktus.
- j) Tiekėjai ir verslo partneriai iš esmės tikrinami bendradarbiavimo užmezgimo metu.
- k) Visi susitarimai su verslo partneriais turėtų vykti el. paštu, darbiniais telefonų nr. Mes nenaudojame asmeninių el. pašto adresų ar telefonų nr. darbo reikalams (išskyrus vidinei Bendrovės komunikacijai)!
- l) Būtinai ypatingas atidumas užmezgant bendradarbiavimą su subjektais, įsikūrusiais šalyse, kuriose egzistuoja didelė korupcijos rizika.

8. Verslo tikslų siekimas per tarpininkus.

- a) Verslo veikla, įtraukiant sutarčių sudarymą, dažnai apima tarpininkų dalyvavimą. Sutartys su tokiais subjektais turėtų būti sudaromos bent raštu, taip pat jose turėtų būti numatytos sąlygos, draudžiančios iš sutarties kylančių teisių ir įsipareigojimų paskyrimą kitiems subjektams.
- b) Reikėtų gauti atitinkamą tarpininko pareiškimą, kuriame būtų nurodyta, kad jiems mokamas darbo užmokestis (ar jo dalis) nebus pervestas tikslinei sandorio šaliai, su kuria Bendrovė pageidauja sudaryti sutartį.
- c) Be to, negalima pervesti iš Bendrovės tiesiogiai ar netiesiogiai gauto darbo užmokesčio per tarpininką asmenims iš Vardybės ar valdantiems tam tikrus Bendrovės departamentus, taip pat kitiems Organizacijos subjektams.
- d) Tarpininkas turėtų reguliariai informuoti apie nuosavybės struktūros pokyčius, kurie galėtų paveikti jų galimybes atlikti tam tikrą veiklą pagal sutartį.

9. Rėmimas ir reklaminių renginių organizavimas.

- a) Prekės ženklo kūrimas, santykių su verslo partneriais stiprinimas, „Elemental Holding“ grupės patrauklumo didinimas darbo rinkoje, tuo pačiu padidinant teigiamą poveikį vietinei bendruomenei, kartais reikalauja sporto ar kultūrinių renginių organizavimo. Tokie renginiai turėtų atitikti grupės strategiją, o jų apimtį turėtų patvirtinti Valdyba.
- b) Tokie renginiai turėtų atitikti Politikoje numatytus principus ir teikti naudą suinteresuotoms šalims.
- c) Visa rėmimo veikla, kurią vykdo Grupės Bendrovės, turėtų būti įtraukta į centrinį aukų ir paramos registrą.

10. Elgesio taisyklės sujungimų ir įsigijimų atveju.

- a) Trečiųjų šalių perėmimas ir jų įtraukimas į mūsų „Elemental Holding“ grupės struktūrą vyksta po kruopštaus tokio subjekto patikrinimo, įvertinant galimą įsitraukimą į korupcinio pobūdžio veiklą.
- b) Visi darbuotojai, dalyvaujantys susijungimų ir įsigijimų projektuose, turėtų žinoti apie rizikos skalę ir Bendrovės, kaip teisių perėmėjo, atsakomybę subjekto, kuriam buvo iškelti korupcijos kaltinimai, perėmimo atveju.
- c) Investavimo sutartyse, kurios yra susijusios su susijungimų ir įsigijimų projektais, būtina įtraukti korupcijos prevencijos sąlygas ir numatyti tinkamus mechanizmus, kurie padėtų patraukti atitinkamus žmones atsakomybėn, jei būtų atskleistos įsigytų subjektų korupcijos aplinkybės.
- d) Ypatingą dėmesį reikėtų skirti susijungimų ir įsigijimų atvejais, kai subjektai yra įsikūrę didelės korupcijos rizikos šalyse.

11. Interesų konfliktas.

- a) Abipusiai ryšiai, taip pat šeimos ir socialiniai ryšiai, iš jų kylantys asmeniniai darbuotojo ar jų giminaičių interesai gali faktiškai ar potencialiai paveikti objektyvų jų oficialių pareigų atlikimą.
- b) Dirbdami Organizacijai, mes turėtume vengti piktnaudžiauti savo pareigomis dėl asmeninės naudos; mes privalome laikytis **nesavanaudiškumo principo** (vengti tiesioginių ar netiesioginių finansinių, ekonominių ar asmeninių interesų, kurie galėtų kelti grėsmę nešališkumui ar savarankiškumui) ir **nešališkumo principo** (tvarkyti reikalus skaidriai, taikyti vienodo požiūrio ir sąžiningos konkurencijos principus).

- c) Negalima užmegzti santykių dėl dėkingumo subjektams, su kuriais galėtume bendradarbiauti ateityje. Tokiais atvejais reikėtų taikyti principą „kiekvienas moka už save“.
- d) Reikia vengti sprendimų, turinčių nepotizmo ir/ar naudojimosi pažintimis ženklų.
- e) Interesų konfliktas gali būti įvairių formų, ne visada akivaizdus, todėl kilus abejonėms kiekvienas darbuotojas ar valdybos narys turėtų laikytis Bendrovės interesų konfliktų valdymo politikos.
- f) Užmegzdamis verslo santykius klientai, partneriai ar kiti verslo partneriai turėtų susipažinti su informacija apie interesų konfliktą pagal galiojančią Bendrovės tvarką.

12. Įdarbinimo procesas.

- a) Įdarbinimo procesas turėtų vykti pagal vidaus įdarbinimo politiką, įtraukiant atitinkamoje jurisdikcijoje taikomus įstatymus.
- b) Įdarbinimo procese kilus net ir galimam interesų konfliktui, apie visas situacijas, kurios gali sukelti abejonių, turi būti pranešta, išaiškinta, o asmenys, kuriuos paveikė šis interesų konfliktas, atitinkamai pašalinami iš šio proceso.
- c) Pagrindines pareigas turėtų užimti žmonės, kurių reputaciją galima patvirtinti dokumentais ir kuris nebuvo pažeistas.
- d) Visi nauji darbuotojai turėtų dalyvauti atitinkamuose mokymuose ir susipažinti su Organizacijos vidaus, privalomomis politikomis.
- e) Pažeidus įstatymus ar vidaus taisykles, darbuotojas be išimčių, turėtų prisiimti pasekmes ir atitinkamas sankcijas.

13. Apskaita.

- a) Bendrovių saugomi apskaitos įrašai privalo atitikti apskaitos taisykles, kurios yra taikomos atitinkamoje jurisdikcijoje, ir „Elemental Holding“ grupės Politikoje priimtą apskaitos strategiją; jie turėtų atspindėti atliktus veiksmus suprantamu ir skaidriu būdu. Visos išlaidos, skolos, mokėjimai ir su išlaidomis susiję įsipareigojimai turi būti iš karto atskleidžiami finansinėje informacijoje.

b) Kiekviena Bendrovė privalo atsižvelgti į vidinių apskaitos auditų išvadas, taip pat pateikti duomenis išoriniams auditoriams, paskirtiems atlikti auditą „Elemental Holding“ grupėje.

c) Šie veiksmai yra nepriimtini:

- i. neapskaitomų banko sąskaitų atidarymas ir neapskaitomų arba netinkamai dokumentuojamų sandorių sudarymas;
- ii. neegzistuojančių išlaidų registravimas;
- iii. įsipareigojimų su nurodytu neteisingu tikslu skelbimas;
- iv. suklastotų dokumentų naudojimas ar
- v. sąmoningas apskaitos įrašų sunaikinimas prieš įstatymų numatytą galiojimo terminą.

14. Lobizmas.

- a) Visa veikla, kurios tikslas paveikti įstatymų leidybos, politikų formavimo ir sprendimų priėmimo procesus, privalo atitikti atitinkamos jurisdikcijos Bendrovei taikomus įstatymus.
- b) Draudžiama įdarbinti valstybės tarnautoją, kuris pats arba jo giminaičiai, kiti artimi asmenys eina pareigas lobizmo tikslais.

KONTROLĖ IR PRANEŠIMŲ APIE PAŽEIDIMUS TEIKIMO PROCEDŪRA

§ 6

1. „Elemental Holding“ grupė kontroliuoja, ar Politika atitinka taisyklę „vadovybė rodo pavyzdį“. Organizacija ir jos Bendrovės padeda savo darbuotojams sukurti ir stiprinti teigiamus elgesio modelius, visa komunikacija privalo atitikti Organizacijos vykdomą veiklą.
2. *Pranešimo apie pažeidimus sistema* buvo įvesta „Elemental Holding“ grupėje ir jos tikslas yra paskatinti visas suinteresuotas šalis, asmeniškai ar anonimiškai, pranešti apie pastebėtus pažeidimus². Atitinkami proceso etapai yra nurodyti **pranešimų apie pažeidimus teikimo procedūroje**. Įvairių komunikacijos kanalų (el. paštas, pašto dėžutė, tinklapis, įskaitant anonimišką pranešimo formą) suteikimas leidžia bet kokiai gavėjų grupei susisiekti su bendrovėmis, kad būtų galima išanalizuoti ir apsvarstyti egzistuojančius ir galimus pažeidimus korupcijos srityje.

² Kaip organizacija, norime priminti, kad pranešimo apie pažeidimus procedūra turėtų būti naudojama pranešant apie bet kokias abejones sukčiavimo, priekabiavimo darbo vietoje, korupcinės veiklos, interesų konfliktų, nesąžiningos konkurencijos ir kitų neetiško elgesio formų atvejais.

3. Vienas iš korupcinės veiklos prevencijos elementų yra jų nustatymas nedelsiant pranešant. Bet kokie korupcinio pobūdžio įvykiai turėtų būti iš karto nurodyti kompetentingiems asmenims, įvardintiems **Pranešimų apie pažeidimus teikimo procedūroje**, taip pat reikėtų pateikti visus įmanomus tokio įvykio įrodymus.
4. Pranešimas apie korupcinę veiklą ir išsamesnių bei patikimesnių įrodymų rinkimas leidžia išvengti situacijų, kai apie korupcinį įvykį sužinojęs asmuo įsipainioja į priklausomybės, dėkingumo situaciją ar dėl ligos, pareigų ar kitų sudėtingų privataus pobūdžio veiksmų ar asmeninės situacijos.

ĮSTATYMAI IR SANKCIJOS

§ 7

1. Kaip Organizacija, mes žinome, kad korupcijos prevencijos įstatymų pažeidimai dažnai sukelia ilgus bei brangius tyrimus, be to, tokios situacijos gali pabloginti mūsų Organizacijos reputaciją ir galiausiai neleisti mūsų Bendrovėms sudaryti verslo santykių, kas reikšmingai pakenktų mūsų įvaizdžiui ir atneštų finansinių nuostolių. Toliau, dauguma korupcinio pobūdžio praktikų yra laikomos nusikaltimais, už kuriuos baudžiama baudomis ar net fizinių asmenų laisvės atėmimo bausmėmis.
2. Baudimas už korupcinius veiksmus gali skirtis priklausomai nuo jurisdikcijos įstatymų, kurie yra taikomi Bendrovei. Konkrečiai, reikėtų paminėti baudžiamuosius įstatymus, pavyzdžiui, Korumpuotos veiklos užsienyje įstatymą (FCPA) ir kovos su papirkimu įstatymą. Jie nustato griežtas sankcijas už nuostatų pažeidimus ir yra taikomi toms Bendrovėms, kurių registruotos buveinės yra JAV ir Didžiojoje Britanijoje.
3. „Elemental Holding“ grupė vykdo veiklą pagal tarptautinių įstatymų nuostatas, įtraukiant Jungtinių Tautų konvenciją prieš korupciją, kurios tikslas yra kovoti su kyšininkavimu ir korupcija. Mes stengiamės paremti iniciatyvas ir sustiprinti tą veiklos ar funkcijų dalį, kurios tikslas pašalinti neteisėtą naudą.
4. Korupcijos prevencijos politikos pažeidimas, be fakto, kad gali būti taikoma civilinė ar baudžiamoji atsakomybė, numatyta atitinkamoje jurisdikcijoje, kuri yra priskiriama Bendrovei, taip pat yra susijęs su „Elemental Holding“ grupėje taikomomis drausminėmis sankcijomis. Organizacija gali imtis šių drausminių priemonių:

a) Darbuotojų atžvilgiu:

- i. galimybės būti paaukštintam tam tikrą laikotarpį nebuvimas arba kitos papildomos premijos, kurios nėra privalomos;
- ii. pažeminimas iš užimamų pareigų Bendrovėje;
- iii. nedelsiant nutraukti Sutartį tarp Darbuotojo ir Bendrovės.

b) Verslo partnerių atžvilgiu:

- i. draudimas tokio verslo partnerio rinkodaros medžiagoje įvardinti bet kurią Elemental Holding Capital Group bendrovę kaip bendradarbiaujantį subjektą;
- ii. konkretaus verslo partnerio pašalinimas iš galimos sandorio šalies būsimuose Bendrovių projektuose;
- iii. skiriant sutartines netesybas, kylančias iš sutarties su konkrečiu verslo partneriu;
- iv. nedelsiant nutraukti susitarimą, kuris yra bendradarbiavimo su konkrečiu verslo partneriu, įskaitant tam tikro verslo partnerio dukterines įmones, dalyvaujančias korupcinėje veikloje, pagrindas.

Priedas Nr. 1 – Gautų dovanų registras

GAUTŲ DOVANŲ REGISTRAS							
Nr.	Dovanos teikėjas	Asmuo gaunantis dovaną	Skyrius ¹	Dovanos forma	Dovanos vertė	Dovanos gavimo data	Komentaras

¹ Skyrius, kuriame dirba dovaną gaunantis asmuo.

Priedas Nr. 2 – Suteiktų dovanų registro šablonas

Suteiktų dovanų registras							
Nr.	Dovanos gavėjas	Proga/įvykis ²	Skyrius/Asmuo suteikiantis dovaną	Dovanos forma	Dovanos vertė	Dovanos suteikimo data	Komentaras

² Proga, įvykis, kuris yra dovanos skyrimo pagrindas.

Priedas Nr. 3 – Centrinis aukų ir paramos registras, kurį tvarko “Elemental Holding” grupės komunikacijos departamentas

CENTRINIS AUKŲ IR PARAMOS REGISTRAS							
Nr.	Aukos/Paramos gavėjas	Proga/įvykis	Skyrius/asmuo suteikiantis auką/paramą	Aukos/paramos forma	Aukos/paramos vertė	Aukos/paramos suteikimo data	Komentarai

Elemental Holding sa

20, rue Eugène Ruppert, L-2453 Luxembourg
p: +352 26 49 32 27, e: office@elemental.biz

elemental.biz